

## بررسی عوامل موثر بر سرقت جوانان خانواده های تک والد شهر کرمان

علی قائمی<sup>۱</sup>

<sup>۱</sup> دانشجوی دکتری جامعه شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم ، [ghaemi\\_al@yahoo.com](mailto:ghaemi_al@yahoo.com)

### چکیده

پژوهش حاضر با هدف "بررسی عوامل موثر بر سرقت جوانان خانواده های تک والد شهر کرمان در کانون اصلاح و تربیت کرمان صورت گرفت. داده های این تحقیق با روش پیمایش و با استفاده از پرسشنامه خودسنجی از نمونه ای با حجم ۶۵ نفر که از تمامی سارقین حاضر در کانون اصلاح و تربیت کرمان به صورت تمام شمار (سرشماری) انتخاب گردید، جمع آوری شد. فرضیات از نظریه پردازانی همچون میلر، مرتون و ساترلند اقتباس شدند و از طریق آزمون تحلیل واریانس و رگرسیون تک متغیره آزمون گردیدند. نتایج نشان داد که متغیرهای از هم گسیختگی خانواده، فقر و محرومیت، محل سکونت و محیط زندگی، اعتیاد و معاشرت با دوستان ناباب با ارتکاب سرقت رابطه داشتند.

### واژه های کلیدی:

عوامل اجتماعی، سرقت، کانون اصلاح و تربیت.

### مقدمه

هنجارهای اجتماعی شیوه های رفتاری معینی هستند که بر اساس ارزش های اجتماعی شکل می گیرند و رعایت آن ها باعث ایجاد نظم در جامعه می شود. در واقع جامعه شناسان هنجارها را الگوهای استاندارد شده رفتار و کردار می دانند، که این الگوها نشان دهنده رفتار ایده آل یا مطلوب افراد و اعضای جامعه هستند. بنابراین، هنجارهای اجتماعی برای اعضای جامعه مشخص می سازند که در یک موقعیت اجتماعی چه نوع رفتاری را باید پیش بگیرند و از چه رفتاری بپرهیزند و بدین ترتیب نظم را در جامعه حاکم می سازند. مسئله بزهکاری و انحراف اطفال و نوجوانان از دیرباز در جامعه بشری مورد توجه اندیشمندان بوده است و هم اکنون نیز از مباحث اصلی بسیاری از دانشمندان می باشد. مروری بر کثرت جرائم در دنیا و در کشور خودمان گویای این واقعیت است، که بزه سرقت یکی از بالهای بزرگ امروز جامعه ماست (نوربها، ۱۳۷۷: ۱۴). افزایش روزافزون بزهکاری اطفال در قرن معاصر اغلب کشورهای جهان را بر آن داشته است که برای حل این معضل درصدد چاره جویی برآمده و سعی نموده اند با توجه به علل و عوامل بزهکاری اطفال و در نظر گرفتن تفاوت هایی که از نظر ساختمان جسمی و روحی بین اطفال و بزرگسالان وجود دارد، تدابیر و سیاست جنایی خاصی را پیش بینی و

منظور نمایند. پدیده بزهکاری اطفال دارای انواعی از قبیل چاقوکشی، ضرب و جرح، فرار از خانه و مدرسه، خرابکاری، ولگردی، پدیده بزهکاری، سرقت و ... می باشد. بزه سرقت (که در این پژوهش به آن پرداخته خواهد شد)، یکی از با سابقه ترین جرایم شهری است که در جوامع مختلف به شیوه های گوناگون دیده میشود. این پدیده در طول زمان دستخوش دگرگونی و تغییرات زیادی شده و از جمله جرایمی است که مجرمان بسیاری به خاطر ارتکاب آن مجازات شده اند. این جرم آثار تخریبی زیادی بر احساس ناامنی و در نهایت امنیت کشور دارد. به عبارتی سرقت موضوعی است که همزمان بر هم زننده امنیت مالی، جانی و روانی افراد است و سارق سعی دارد تا وضعیت خود را با تهدید و تجاوز به مال دیگران بهتر کند.

سرقت بعد از قتل یکی از با سابقه ترین جرائم است که دستخوش تحولات و تغییرات زیادی بوده و شکل انجام آن در زمان های متفاوت و در جوامع مختلف تغییر کرده است. این جرم نظیر هر جرم دیگر علاوه بر ارکان عمومی (قانونی، مادی، روانی) دارای ارکان اختصاصی ربودن، وجود مال منقول مال متعلق به غیر و قصد متقلبانه و قصد مجرمانه در سرقت است (نجفی توانا، ۱۳۸۲: ۱۹).

ارتکاب سرقت به معنی عرفی به وسیله اطفال از سن ۱۳ سالگی شروع و با افزایش سن فزونی می یابد حد فاصل سن ۱۶ تا ۱۸ سالگی اوج ارتکاب این جرم می باشد. این جرم معمولاً توسط پسران بیش از دختران ارتکاب می شود. بزه سرقت به نسبت وسعت شهر و گسترش صنعت افزایش می یابد. بر عکس در محیط روستایی و یا شهرهای کوچک به دلایل مختلف از جمله شناخت متقابل افراد از یکدیگر و کنترل مداوم خانواده بر کودکان و عدم امکان عرضه اموال مسروقه جهت فروش و یا پنهان نمودن آن ها تعداد این جرم بسیار کمتر است (نجفی توانا، ۱۳۸۲: ۲۰). لازم به ذکر است مساله ی اطفال بزهکار برای نخستین بار در سال ۱۳۳۸ با تصویب قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار مورد توجه قرار گرفت. قانونگذار ایرانی با الهام از تحولاتی که در زمینه ی دادرسی و مبارزه با بزهکاری کودکان صورت گرفت، این قانون را تصویب کرد که یکی از ابداعات آن ایجاد کانون اصلاح و تربیت بود. ضرورت جداسازی اطفال از بزرگسالان، اختصاص دادن آموزش و تربیت ویژه به اطفال و نوجوانان و اصلاح و آماده سازی آن ها برای بازگرداندن مجدد به جامعه و آغوش خانواده از اهداف مهم تاسیس این کانون به شمار می آید.